

URZĄD OCHRONY
KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW

Przed zawarciem umowy z bankiem

Publikacja przygotowana
dzięki wsparciu finansowemu
Unii Europejskiej

Przed zawarciem umowy z bankiem

RACHUNEK OSZCZĘDNOŚCIOWY

Wybierając rachunek oszczędnościowy należy przede wszystkim dowiedzieć się o wysokość oprocentowania. Ponadto należy upewnić się co do dwóch spraw.

Pierwsza związana jest nie z samą umową, lecz z ofertą banku. Część banków oferuje otwarcie rachunku oszczędnościowego tylko posiadaczom rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych. Zakładając lokatę należy wówczas zawrzeć także umowę rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego. W wielu wypadkach jest to tylko formalność. Niekiedy jednak otwarcie takiego rachunku uzależnione jest od spełnienia pewnych warunków – na przykład udokumentowania zarobków lub zadeklarowania wpływów o określonej wysokości. W sytuacji, gdy nie dysponujecie Państwo odpowiednimi dochodami, bank odmówi otwarcia rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, a zatem nie założy także rachunku oszczędnościowego. Dlatego przed podjęciem decyzji o zawarciu umowy warto sprawdzić (telefonicznie bądź na stronie internetowej), czy bank nie stawia w tym wypadku szczególnych warunków.

W samej umowie natomiast należy zwrócić uwagę, co dzieje się po upływie jej terminu. Umowa może ulec przedłużeniu na kolejny okres w niej określony – tak jest najczęściej w wypadku umów o zmiennej stopie procentowej. Przedłużeniu może ulec także umowa o stałej stopie procentowej. Należy jednak pamiętać, że oprocentowanie w obydwu przypadkach będzie takie, jakie w danym momencie oferuje bank.

Jeżeli zatem w chwili podpisywania umowy oprocentowanie stałe wynosiło na przykład 5%, a po upływie terminu bank proponuje 3%, to przy ewentualnym przedłużeniu umowy środki pieniężne będą oprocentowane na owe 3%.

Mogą zdarzyć się sytuacje, w których umowa nie ulega przedłużeniu - na przykład wtedy, gdy dany produkt nie jest przez bank oferowany stale, lecz stanowi ofertę specjalną. Wówczas po upływie okresu umownego środki pieniężne mogą pozostawać nieoprocentowane lub być oprocentowane na poziomie minimalnym.

RACHUNKI OSZCZĘDNOŚCIOWO- ROZLICZENIOWE

Rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe umożliwiają dokonywanie szeregu operacji, z których będziecie Państwo korzystać lub nie. Dlatego wybierając rachunek należy przede wszystkim określić własne potrzeby oraz oczekiwania i w zależności od nich skalkulować koszty. W jednych wypadkach warto otworzyć rachunek, którego prowadzenie kosztuje niewiele lub wcale, jednak z określonymi płatnościami za poszczególne czynności (na przykład polecenie przelewu, zapłaty itp.). W innych z kolei korzystny może okazać się rachunek, którego prowadzenie jest droższe, jednak prowizje za poszczególne czynności są małe lub ich nie ma. Przed podpisaniem umowy warto zatem przeanalizować taryfę opłat i prowizji.

Jeżeli powodem otwarcia rachunku jest wyłącznie wymóg stawiany przez pracodawcę, a korzystanie z niego ograniczy się do jednorazowej lub kilkukrotnej wypłaty środków w kasie, należy zwrócić uwagę, czy dany bank pobiera opłaty za te czynności.

Znaczenie w tym wypadku mieć będzie koszt prowadzenia - warto, by był to rachunek tani. Ponadto należy sprawdzić, czy do rachunku obowiązkowo wydawana jest karta płatnicza. Za korzystanie z takiej karty przewidziana jest w wielu wypadkach opłata, ponadto może ona dostać się w niepowołane ręce. Dlatego, jeżeli nie zamierzacie Państwo używać karty płatniczej, ponoszenie kosztów jej wydania i narażanie się na ryzyko dokonania transakcji przez osobę nieuprawnioną jest niepotrzebne. W tym wypadku bardziej wskazany wydaje się rachunek, do którego nie należy wykupywać karty lub do którego dołączona jest karta umożliwiająca dokonywanie wypłat wyłącznie w kasie banku.

W zależności od Państwa potrzeb i możliwości warto sprawdzić, czy w ramach umowy bank zapewnia dostęp do usług serwisu telefonicznego, internetowego, czeków, a także dowiedzieć się o rodzaj wydawanych kart, zleceń stałych i jednorazowych itp.

Usługi oferowane przez internet lub telefon są prostą formą korzystania z rachunku, choć wymagającą większej samodzielności. Jeżeli cenicie Państwo bardziej tradycyjne kontakty, powinniście sprawdzić liczbę i dostępność oddziałów banków, kulturę obsługi itp.

KREDYT BANKOWY

W umowach o kredyt ważny jest jego koszt - należy zatem zwrócić uwagę na wysokość oprocentowania. Ponadto powinniście Państwo ustalić, czy bank pobiera inne opłaty (i w jakiej wysokości). Warto wszystkie je zliczyć i przynajmniej w przybliżeniu oszacować faktyczny koszt kredytu.

Należy również zwrócić uwagę, czy możliwe jest dokonanie wcześniejszej spłaty kredytu i czy z tego tytułu bank pobiera opłatę. Podobnie rzecz ma

się z przewalutowaniem (w przypadku kredytów zaciąganych w walutach obcych).

Istotną sprawą jest także zabezpieczenie kredytu - może to być poręczenie, zastaw, weksel, hipoteka zwykła lub kaucyjna. Powinniście Państwo wybrać najbardziej korzystne, a przede wszystkim dostępne dla siebie zabezpieczenie. Po upływie okresu umownego należy zadbać o jego zdjęcie.

Należy ponadto sprawdzić, czy w razie problemów ze spłatą kredytu bank składać będzie wniosek o wpis do rejestru nierzetelnych dłużników, a także jaki to będzie rejestr, jak długo dane będą w nim obecne i jaka jest procedura ich wykreślenia.

KREDYT KONSUMENCKI

W umowach o kredyt konsumencki istotne są elementy wskazane w punkcie poprzednim (dotyczącym kredytu bankowego). Są jednak pewne różnice. Ustawa nakłada na kredytodawcę obowiązek obliczenia rzeczywistej rocznej stopy procentowej na podstawie większości opłat (z wyjątkiem związanych z ubezpieczeniem i zabezpieczeniem kredytu). Ponadto w umowie powinien zostać określony całkowity koszt kredytu.

Warto sprawdzić, czy umowa zawiera wszystkie elementy wskazane przez ustawę o kredycie konsumenckim jako obowiązkowe. Jeżeli występują w tej mierze nieprawidłowości możecie Państwo zacząć spłacać tylko raty kapitałowe kredytu - bez oprocentowania i innych opłat. Należy jednak w tej kwestii zachować daleko idącą ostrożność - banki bowiem mogą wystawiać tytuły egzekucyjne.

W przypadku kredytów konsumenckich banki nie mogą pobierać opłaty za wcześniejszą spłatę kredytu.

KARTY BANKOWE

Wybierając kartę bankową należy przede wszystkim określić własne potrzeby i oczekiwania.

Możecie Państwo otrzymać:

- kartę służącą tylko do dokonywania wypłat gotówkowych z rachunku,
- kartę płatniczą do wypłat gotówkowych oraz transakcji bezgotówkowych (może zawierać saldo debetowe),
- kartę kredytową, itp.

Cena używania poszczególnych kart w poszczególnych bankach jest różna i waha się od zera do kilkuset złotych. Transakcje dokonywane przy użyciu karty mogą być obciążone prowizją - na przykład w przypadku wypłaty gotówki z bankomatów innych niż wskazane przez bank. Ponadto większość banków pobiera prowizję za transakcje dokonywane kartami kredytowymi.

Bardzo istotną sprawą jest odpowiedzialność za transakcje przeprowadzone z użyciem utraconej karty. Banki stosują tu różne rozwiązania - niektóre przejmują odpowiedzialność od momentu zgłoszenia utraty, inne po pewnym czasie od zgłoszenia lub przed nim. Sprawa ta zostanie ujednoczona po wejściu w życie ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych, która przewiduje, że bank będzie odpowiadał od momentu dokonania zgłoszenia. A odpowiedzialność klienta za transakcje przeprowadzone przed zgłoszeniem wyniesie maksymalnie 150 euro za każdą.

Opracowali: M.V. Piłka i K. Budzich
z Departamentu Polityki Konsumenckiej UOKiK
Warszawa 2003

Publikacja finansowana
ze środków pomocowych
Unii Europejskiej
w ramach projektu
PHARE Nr
PL/IB/2001/EC/08

Urząd Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa
Tel. (22) 55 60 800
www.uokik.gov.pl
konsument@uokik.gov.pl